

УДК 338.24.021.8

РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ, РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ТА ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ

Автор – Ігор Дьомін¹, здоб. ступ. PhD спец. 051 «Економіка», гр. ЕК-22а

Науковий керівник – д. е. н., проф. І. В. Поповиченко²

¹domin.ihor@365.pdaba.edu.ua, ²popovychenko.iryana@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

До початку війни економічна ситуація в Україні була досить складною. Основними недоліками для належного розвитку людського капіталу в Україні є високий рівень смертності, старіння населення та міграція населення із сільської місцевості до міст і за кордон. Для розвитку людського капіталу необхідно провести певні реформи, стимулювати розвиток сіл та міст і створити відповідні умови як для навчання, так і для роботи.

Крім стратегічного завдання реформування політичної системи, план реконструкції має відповідати на найближчі виклики та інші стратегічні цілі. По-перше, він має забезпечити повернення українських біженців з європейських країн. Близько 6,4 млн українців виїхали з країни, і ще 6–7 млн громадян залишили своє місце проживання і переїхали в західні регіони України [1]. Цей план має забезпечити майбутнє для всіх них. По-друге, план реконструкції має включати деолігархізацію. Війна зменшила роль олігархів в українській політиці. Відновлення України не має дозволити їм повернутися до влади. Натомість необхідно ухвалити сильні антимонопольні закони, цивілізовані правила лобіювання та нові правила захисту ЗМІ від впливу олігархії. По-третє, нова економіка України не може спиратися на пострадянську промисловість. Вона має розпочатися з перегляду військово-промислового комплексу, потім відродити практико-орієнтовану Академію наук, а потім націлитися на побудову нової, технологічно розвиненої економіки. Станом на березень 2023 року війна в Україні триває вже понад рік, забираючи тисячі життів, руйнуючи українські міста та села. Це також впливає на світову економіку, маючи серйозні наслідки в Україні, включно з руйнуванням промисловості, масовою міграцією, зниженням доходів домогосподарств, збільшенням бюджетного дефіциту та державного боргу.

Важливі принципи відновлення України включають: розуміння ситуації на місцях, створення системи моніторингу, збереження стратегічної спрямованості, приборкання корупції, розвиток механізмів координації та нарощування потенціалу. Війна в Україні призвела до руйнівних економічних і гуманітарних втрат. Людський капітал країни

знавав серйозних негативних наслідків, які можуть зберігатися протягом тривалого часу. Нагальною є розробка програм промислового та професійного розвитку, а також загального інституційного та нормативного регулювання процесів відродження країни. Отже, комплексній політиці розвитку людського капіталу має бути приділена окрема увага.

Конче потрібним є залучення інвестицій та досягнення високої норми нагромадження основного капіталу, що забезпечить більш стислі терміни відновлення економіки, дотримання помірної інфляції, відновлення макроекономічної стабільності. Доречним є вивчення досвіду повоєнного відновлення національних економік Німеччини, Японії, Ізраїлю, у яких зафіксовано високі рівні норми нагромадження основного капіталу у 1950–1958 роках. Відомо, що саме нагромадження інвестиційних ресурсів та їх ефективне використання були головними пріоритетами політики повоєнного відновлення економіки у країнах після припинення військових дій. За розрахунками фахівців досягнення норми валового нагромадження основного капіталу до 30–35 % ВВП сприятиме швидкому відновленню повоєнної економіки України. У післявоєнний період має бути реалізована політика забезпечення макроекономічної стабільності, спрямована на підтримку балансу між посиленням соціальної підтримки населення, стимулюванням розвитку галузей економіки та збереженням прийняттого рівня інфляції і стійкого курсу гривні.

В рамках Національної економічної стратегії України до 2030 року, затвердженою Кабінетом Міністрів України [2], для залучення інвестицій, спрощення умов ведення бізнесу та сталого економічного розвитку України передбачається:

- європейська та євроатлантична інтеграція (реалізація стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та в Організації Північноатлантичного договору);
- декарбонізація економіки (підвищення енергоефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії, розвиток циркулярної економіки тощо);
- ефективна цифрова сервісна держава та компактні державні інститути (розвиток цифрової економіки як одного із драйверів економічного зростання України);
- реінтеграція тимчасово окупованих територій;
- економічна свобода («підприємець основа економіки»);
- вільна і чесна конкуренція, рівний доступ для бізнесу;
- розвиток підприємництва, інновацій і талантів;
- правова держава («недоторканна приватна власність»);
- верховенство права (дотримання верховенства права під час реалізації державної політики);
- захищеність прав усіх суб'єктів права власності;

- нетерпимість корупції (запобігання та протидія будь-яким проявам корупції);
- безбар'єрний рух капіталу на території України;
- інституційна спроможність («держава, що здатна забезпечити розвиток»);
- інтегральний економічний підхід, спроможність ефективного єднання ліберальних та інституційних підходів;
- гендерна рівність (гарантування дотримання принципів гендерної рівності під час здійснення державної політики);
- національна безпека за рахунок партнерства та інвестицій.

Нереалізований потенціал нашої країни складає 1 трлн. доларів США. Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль зазначив, що завданням влади є реалізувати цей потенціал [3].

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
2. Постанова № 179 від 03 березня 2023 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>
3. Національна економічна стратегія 2030. URL: <https://nes2030.org.ua/>
4. Мельник В. І., Мазур В. Г., Мазур Ю. С. Цифровізація як інноваційний підхід до реалізації функцій управління соціально-економічними системами. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. № 1 (59). 2022. С. 35–40.